

REACTIE VAN WILLEM ANKER

Mr. Willem Anker is sinds 1981 strafpleiter in Leeuwarden. Daarvoor werkte hij vier jaar op het departement van Justitie op de afdeling TBR en Reclassering. Zijn specialismen zijn levenslang en tbs. Daarnaast geeft hij gastcolleges aan vrijwel alle universiteiten, cursussen aan advocaten en twee à drie lezingen per week over zijn beroep. Vanaf 2016 is hij gestart met het geven van theatercolleges door het gehele land. Samen met zijn tweelingbroer mr. Hans Anker voert hij het landelijk bekende kantoor Anker en Anker advocaten te Leeuwarden.

EEN LEVEN LANG

Ik was nog maar drie jaren advocaat toen de levenslanggestrafte Ton P. zich tot ons kantoor wendde. Hij was net veroordeeld door de rechtbank te Groningen en had appel ingesteld.

Vanaf dat moment is ons kantoor 'alles' gaan verzamelen op het gebied van levenslang, zowel in Nederland als in de omliggende landen. Wij ontdekten toen ook dat er zeer weinig bekend was over deze straffen en dat ook het departement geen relevante informatie kon verschaffen. Zelfs niet over het aantal levenslang in Nederland, waar zij geplaatst werden en voor welke delicten levenslang werd opgelegd. Vanaf dat moment hebben wij hen een 'vergeten groep' genoemd.

Uiteindelijk is Ton P. door het gerechtshof te Leeuwarden wegens moord veroordeeld tot een gevangenisstraf van achttien jaren en tbs.

Wij zijn niet tegen de ultieme sanctie, wel tegen de wijze waarop die in ons land ten uitvoer wordt gebracht. Levenslang is immers alhier nog steeds een leven lang. Er is geen horizon, geen perspectief en dat achten wij inhumain. Het is een uitgestelde doodstraf, een doodstraf op termijn. Wij vinden dat in beginsel iedere gedetineerde een tweede kans verdient. In Nederland kreeg de bekende seriemoordenaar Hans van Z. in 1986 als laatste gratie. Daarna alleen nog een terminale levenslanggestrafte in 2009. Dat is echter een cosmetische gratiebeslissing. Gratie wordt verleend door de minister of staatssecretaris en is derhalve een politiek gevoelig correctief. Electorale belangen kunnen een rol spelen. Op papier bestaat in Nederland de mogelijkheid om gratie te vragen, in de praktijk is gebleken dat deze kans nihil is.

Net als Gevangenzorg Nederland zien wij eerst de mens en daarna pas het feit. Voor ons is het nooit Bert H., maar Bert Hendriks. Een persoon van vlees en bloed met een eigen aard en persoonlijkheid. Gevangenzorg Nederland ziet gevangenen al 25 jaar zitten. Dat stemt tot vreugde. Oud-staatssecretaris Dijkhoff

heeft in maart 2017 een nieuwe regeling het licht doen zien op het gebied van levenslang. Hij ziet de levenslanggestrafte de eerste 25 jaren niet zitten! Zij blijven zitten waar ze zitten en er is geen enkele vorm van verlof. Na die 25 jaren komt er een advies van een nieuw ingesteld adviescollege. Uiteindelijk beslist de minister in het kader van een gratieprocedure. Dat belooft weinig goeds, gelet op bovenstaande.

De oplossing is in onze ogen vrij simpel: de minister eruit en de rechter erin. De toetsing en de uiteindelijke beslissing moeten in handen komen te liggen van de onafhankelijke rechter in Nederland. Wij kiezen voor het gerechtshof te Arnhem, in het bijzonder de Penitentiaire Kamer, die bestaat uit drie raadsheren en twee gedragsdeskundigen. Deze Kamer oordeelt al jarenlang in hoger beroep over de tbs-verlengingen en heeft grote ervaring in het toetsen van het recidivegevaar. Het lijkt een niet al te ingewikkelde wetswijziging, doch de politiek hier te lande is er nog steeds niet aan toe!

Mijn broer en ik bezoeken jaarlijks enige ex-clënten die inmiddels onherroepelijk zijn veroordeeld tot een lange gevangenisstraf.

Toen in de jaren negentig diverse levenslanggestraften in de PI te Scheveningen verbleven, heb ik eens een beginnersfout gemaakt: ik bezocht drie levenslangen op één dag. Deprimerend en slopend. Juridisch kun je immers niets voor hen betekenen. En er is geen toekomst, iedere dag lijkt op de vorige en de volgende.

Mijn (con)frère Hans en ik zijn heel blij met een kwart eeuw Gevangenezorg Nederland. Zij weten gelukkig wel waar de Mens zit.